

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

13^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1905

IN MEMORIAM.
JOH. W. STEPHANIK.

Wij behoeven 't U niet mede te deelen, gij weet het allen reeds, welk een groot verlies ons Genootschap geleden heeft, doordat onze ijverige Sekretaris JOH. W. STEPHANIK ons op 13 April j. l. ontvallen is, doch zeker zult gij met belangstelling naar deze aflevering grijpen, overtuigd dat hem daarin een waardeerend woord zal worden gewijd, verlangend een en ander omtrent onzen betreurden vriend te mogen vernemen.

JOH. W. STEPHANIK werd geboren te Amsterdam, 7 Maart 1860, hij doorliep het gymnasium te Rolduc en vervolgde zijne studiën te Antwerpen na het eindexamen van den vijfjarigen cursus van de Ecole du Commerce afgelegd te hebben. Om zijn kennis te vermeerderen en de vreemde talen goed machtig te worden, begaf hij zich gedurende twee jaar op reis en op die reis was het dat hij een numismaat ontmoette, die bij hem den lust opwekte om zich aan de numismatiek te wijden; die hem deed zien, welk een uitgebreid veld zich hier opende om zijne historische kennis te verrijken.

Na deze reis begaf hij zich in den handel,

(groothandel in pelterijen), en werd de vrije tijd aan de muntkundige studiën besteed, terwijl eene verzameling munten van Nederland en zijne bezittingen bijeen werd gebracht, zooals wellicht nooit een partikulier heeft bezeten. Telken jare begaf onze betreurde vriend zich naar de Leipziger Messe en de vele oosterlingen, die hij daar ontmoette, hetgeen hij van hen hoorde omtrent hun landen, waren voor hem de aanleiding om zijn steeds naar meerder kennis dorstenden geest op ander gebied te gaan verrijken, vooral waar de volledigheid zijner verzameling en de bewerking van den tweeden druk van den katalogus hem, wat de studie der numismatiek betreft, geheel bevredigd hadden.

In 1902 ondernam hij met zijne echtgenoot een groote reis door Oostenrijk, Hongarije, de Donau-Vorstendommen, Turkije, Griekenland en Egypte en, evenals de eerste groote reis, was ook deze laatste gewichtig en betekenisvol voor hem.

De vaderlandsche muntkunde werd vaarwel gezegd, de beroemde, gedeeltelijk aan het Rijksmuseum te Amsterdam in bruikleen gegeven verzameling werd ten verkoop bestemd, de studie der oostersche talen aangegrepen en tevens met het verzamelen van turksche en aziatische munten een begin gemaakt, doch des ondanks bleef de oude liefde voor het

Genootschap, waarvan hij lid-oprichter en van de oprichting af Sekretaris was, onverflauwd.

Van 1893 tot Juni 1900 maakte STEPHANIK deel uit van de kommissie van redaktie, van af September 1898 was hij het met de leiding der zaken belaste lid dier kommissie. Hij bewerkte tweemaal in 1888 en 1904 een geschiedkundigen katalogus van zijne eigene verzameling, die bij den verkoop niet minder dan 7222 exemplaren telde, en in 1897 die van de muntverzameling van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam, (van welke hij Konservator was), bevattende tevens een overzicht van het muntwezen aller tijden en landen. In Juni 1898 werd hij met den heer TH. M. ROEST, die reeds 2 September d. a. v. overleed, en den ondergeteekende door het Genootschap benoemd, om eene beschrijving samen te stellen van de penningen, penningplaten, draagteekens enz. welke bij gelegenheid der inhuldiging van H. M. onze geëerbiedigde Koningin zouden geslagen worden; het werk *Inhuldigingspenningen* 1898 was de vrucht van onze nasporingen.

In het *Tijdschrift* vinden we, behalve de steeds even keurig gestileerde jaarverslagen en extrakt-notulen, niet veel van zijne hand:

1893. In Memoriam Mr. N. DE ROEVER. .
 „ Een algemeene muntmeter.

1898. Het rekenen met leg- of rekenpenningen.
 „ In Memoriam TH. M. ROEST, (mede-ondertekend: M. DE MAN).
 1900. Inhuldigingspenningen 1898. Aanvullingen en verbeteringen, (mede-ondertekend: W. K. F. ZWIERZINA).
 1901. Holland 1330. Eenen ghoeden ghouden Helling van Florensche voir dertien grote, enen engelsche *min*.

Maar in de aangehaalde, door hem bewerkten katalogi liet hij ons werken na, waardig geplaatst te worden in de rij der standaardwerken over de muntkunde, stichtte hij zich zelf een onvergankelijk monument. De op zijn voorstel ingevoerde en naar hem genoemde muntmeter is thans algemeen in Nederland in gebruik. Hij volgde ROEST op als Kommissaris der numismatische afdeeling van TEYLER'S genootschap en was sedert 26 Augustus 1888, buitenlandsch lid, van de Société royale de numismatique de Belgique.

We kunnen ons bijna niet voorstellen onzen zoo bescheiden optredenden vriend niet meer op de vergaderingen te zullen zien, waar hij steeds tegenwoordig was en zoo kalm en bijna ongemerkt zorgde, dat alles marcheerde, alsof 't van zelf ging. Zijne nagedachtenis zal gewis bij ons allen in dankbare herinnering blijven!

W. K. F. ZWIERZINA.

**IN MEMORIAM.
FRED. CALAND.**

Op 73-jarigen leeftijd overleed te 's-Gravenhage, den 23sten Mei j.l., FREDERIK CALAND, oud-kommies bij het Rijksarchief, sedert 16 Juni 1902 buitengewoon lid van ons Genootschap.

Hoewel geen numismaat, maar ijverig en talentvol genealoog, gevoelde hij toch veel voor ons studievak, in het bijzonder voor het bijeenbrengen van bouwstoffen voor eene geschiedenis van het nederlandsche munt- en geldwezen. Meermalen zond hij ons kopieën van hetgeen hem op dit gebied belangrijks onder de oogen kwam, als: 1902. *Ordonnancie op 't stuck van den munten* van 13 Juli 1434, *Ordonnancie van PHILIPS VAN BOURGONDIE* van 4 December 1429; 1903. *Instruktie voor de Dordtsche muntmeesters* van November 1520.

In 1904 verscheen van zijne hand „De Hervormde Gemeente van Sas van Gent,” een studiewerk van vele jaren. De vergadering te 's-Gravenhage op 18 Juni 1903 woonde hij bij. Kort voor zijn overlijden bedankte hij voor het lidmaatschap.

Z.